

Бібліографічні посилання:

1. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 року//ВВР України.-2011.-№51.-ст.577.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 року//Офіційний вісник України.-2012.-№62.-ст.2509.
3. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства (Страсбург, жовтень 1988р.) URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_343.
4. Хартія основоположних принципів діяльності європейських адвокатів, прийнята на пленарній сесії ССВЕ 24.11.2006.URL: <http://www.cay.org.ua/ua/104/index.html>.
5. Правила адвокатської етики від 09.06.2017, зі змінами, затвердженими Зїздом адвокатів України від 15.02.2019 .URL : http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2017-06-09- pravila-2017_596f00dda53cd.pdf.

Хан Ксенія Станіславівна

здобувачка вищої освіти

Навчально-наукового інституту

права та інноваційної освіти

Науковий керівник –

*д.ю.н., професор **Наливайко Л.Р.***

(Дніпропетровський державний

університет внутрішніх справ)

ПРАВНИЧА ОСВІТА ТА ЮРИДИЧНА КЛІНІЧНА ОСВІТА

Сьогодні актуальним питанням в Україні являється необхідність змін у підході до підготовки майбутніх юристів. Адже система юридичної освіти базується на абстрактному та переважно теоретичному викладанні правового матеріалу. Одним зі шляхів досягнення належного рівня прикладних практичних навичок та вмінь майбутніх правників є розвиток юридичних клінік, а саме впровадження окремих відокремлених структурних підрозділів вищих навчальних закладів. Також завдяки організації юридичної клінічної освіти буде впроваджуватися дуальна освіта у навчальний процес. Актуальність даної проблематики обумовлена тим, що юридична клінічна освіта не лише є формою правової допомоги громадянам, а насамперед, сучасна форма навчання, котра забезпечує практичні складові вищої юридичної освіти створенням в майбутніх юристах практичного досвіду діяльності за спеціальністю. Основні аспекти даної проблематики досліджували такі науковці, як Галай А.О., Єлов В.А., Колінчук Х.Г., Лоджук М.Т., Логуш Л.Б., Токарь Я.О., Чумак К.О., Клименко О.С., Савелова Ю.М., Соколеменко О.Л., Стаднік В.В..

На даному етапі розвитку України постало актуальне питання щодо модернізації системи вищої юридичної освіти. Наразі існує вища юридична освіта, котра складається з теоретичного матеріалу, тобто це лекції та семінарські заняття, та практичного матеріалу, а саме це ознайомча,

виробнича й переддипломна практика. Для вдосконалення практичних навичок та вмінь майбутніх юристів необхідне впровадження юридичних клінік.

Для повного розуміння даної теми необхідно дослідити поняття юридичної клініки, основні завдання юридичної клініки. Як зауважує Галай А.О., юридична клініка – це структурний підрозділ чи громадське формуванням юридичного вищого навчального закладу (факультету), яке створюється для практичного навчання студентів-юристів навичок майбутньої професії шляхом здійснення соціально-орієнтованої правозахисної діяльності та правової просвіти під керівництвом викладацького складу [1]. В.С. Бігун вважає, що юридична клініка являється спеціальною установою, котра надає правову допомогу зазвичай малозабезпеченим громадянам, також проводиться навчання майбутніх юристів професійних знань і навичок, і це навчання здійснюється під керівництвом наставника-юриста в такій установі [2]. А ось на думку О.М. Доброхотової, юридична клініка – є особливою частиною вищої юридичної освіти, що дозволяє свідомо та цілеспрямовано формувати у студентів навички професійної діяльності на основі організації такої форми навчання як керована викладачем практика надання правової допомоги малозабезпеченим особам [3].

Щодо основних завдань юридичної клініки, то в навчальному посібнику виокремлюють такі завдання, а саме: 1) набуття студентами практичних навичок професії правника; 2) створення місць для проходження студентами навчальної та інших видів практики; 3) надання представникам малозабезпечених верств населення безоплатної правничої допомоги; 4) проведення заходів з правової просвіти населення [4]. Тобто, головною метою юридичної клініки є забезпечення професійних вмінь та знань у студентів через надання юридичних послуг громадянам. Як зазначає Дулеба М.В., то навчання в юридичній клініці є набагато ціннішою за класичні практичні заняття, які проводяться у більшості вищих навчальних закладів, оскільки дає змогу спілкуватися з людьми, які дійсно потребують юридичної допомоги, а також сприяє розвитку навичок спілкування, аналізу інформації, методам психології, що необхідні кожному юристу в його повсякденній роботі [5].

Виконання практичних робіт з виконання завдань, покладених на юридичну клініку, студенти аналізують судову практику, українське та міжнародне законодавство, практику міжнародних судових установ, в тому числі ЄСПЛ. Така практика дає змогу сформуванню розуміння суспільних потреб та запитів щодо вдосконалення законодавства, систематизувати існуючі законодавчі прогалини та колізії. Завдяки тому що студенти беруть участь у діяльності юридичної клініки під контролем та за координації викладачів та юристів-практиків, то вони здійснюють прийом відвідувачів або клієнтів та надають їм правову інформацію, консультації та роз'яснення з правничих питань, складають проекти процесуальних та інших

документів правового характеру, здійснюють представництво інтересів осіб у судах, органах державної влади та місцевого самоврядування, перед іншими особами [4]. Одним із найважливіших вмінь, котрими повинен володіти юрист являється консультація. Консультація включає вміння грамотно та легко ознайомити клієнта з юридичною оцінкою ситуації та способами її вирішення, пояснити складні для сприйняття моменти, допомогти клієнту в прийнятті рішення, письмовими консультативними висновками. Компетентне надання правової допомоги юристами, зокрема студентами-клініцистами базується на достатньо високому рівні професійної підготовки, фундаментальних знаннях чинного законодавства, наявності певного досвіду у його застосуванні, врахуванні всіх обставин, котрі стосуються доручення клієнта та можливих правових наслідків його виконання, ретельній підготовці до належного виконання доручення [4].

Професійна консультація тісно пов'язана з навичками переговорів та медіації. Наразі в сучасному світі найпопулярнішим альтернативним методом вирішення конфліктів та спорів являється медіація, тому для подальшого розвитку юридичної клінічної освіти являється створення програми з медіації, котра б передбачала набуття практичних вмінь з медіації студентів-клініцистів.

Отже, для вдосконалення сучасної правничої освіти необхідно впровадити юридичні клініки для того, щоб студенти мали змогу надавати безоплатну правову допомогу населенню, а також це сприяє розвитку набуття студентами практичних професійних навичок у процесі надання правничої допомоги: аналізу конкретних життєвих ситуацій і правових відносин на підставі законодавчих та нормативно-правових актів; консультування клієнтів; підготовки правових висновків, процесуальних документів та рекомендацій; представництва інтересів особи перед іншими особами, органами державної влади, та місцевого самоврядування.

Бібліографічні посилання:

1. Галай А. О. Основні навчальні компоненти юридичної клінічної освіти: шляхи впровадження клінічного спецкурсу та практики студентів у навчальний процес вищих навчальних закладів в Україні. Київ : КНТ, 2009. 96 с.
2. Бігун В.С. Юридична професія та освіта. Досвід США у порівняльній перспективі. Київ : Юстініан, 2006. С. 70.
3. Доброхотова Е.Н. Практическое обучение юристов в России : История становления и перспективы развития (на примере Юридической клиники в СПбГУ) : дисс. ... кандидата юрид. наук : 12.00.01. СПб., 2007. С. 27.
4. Правнича клінічна освіта в Україні: Навчальний посібник / за заг. ред. В. М. Сущенко. Київ: Ваіте, 2020 274 с.
5. Дулеба М.В. Діяльність «юридичних клінік» України: шляхи розвитку та вдосконалення. Київ: Атіка, 2004. С. 3.